

TRADYCYJNY SAD” to ogólnopolski projekt edukacyjny organizowany przez Fundację Banku Ochrony Środowiska z myślą o zachowaniu różnorodności biologicznej Polski i zdrowiu społeczeństwa.

Projekt polega na poznaniu sadowniczego dziedzictwa polskich ziem i restytucji starych odmian drzew w formie szkolnego minisadu składającego się z co najmniej 5 drzew sadzonych na ogólnodostępnym terenie.

Sad może zostać założony przy szkole, kościele, plebanii lub na działce należącej do gminy. Kładziemy nacisk na prowadzenie sadu w sposób naturalny tj. z doбором odpornych odmian dostosowanych do polskich warunków oraz zastosowaniem ekologicznego sposobu ochrony roślin, który ogranicza negatywny wpływ upraw na środowisko.

Projekt skierowany jest do wszystkich szkół podstawowych oraz ponadpodstawowych.

Geneza

Przez wieki Polska była potęgą sadowniczą opartą o drzewa dawnych odmian. Głównie jabłonie były wszechobecnym elementem krajobrazu i stanowiły podstawę zaopatrzenia rodzinnych gospodarstw. Stare odmiany funkcjonowały we wszystkich regionach Polski i były doskonale przystosowane do panujących tam warunków. W ostatnich 50 latach wyginęło 80% zasobów starych drzew owocowych. Powstały nowe „przemysłowe” odmiany, które zostały przystosowane do zwiększonej produktywności (wcześniej i silniej owocujące, o zwiększonej gęstości sadzenia ze względu na małe rozmiary). Jednak ceną za sukces wydajności z hektara jest konieczność stałej opieki nad tymi drzewami, a głównie ochrony chemicznej, bo drzewa muszą być przyskane nawet 30 razy w ciągu sezonu wegetacyjnego. W dobie zwiększającej się świadomości skażenia środowiska, społeczeństwo coraz wyraźniej zgłasza zainteresowanie produktami uprawianymi bez nadmiernej chemizacji. Stąd konieczność powrotu do dawnych odmian, które przez dziesięciolecia radziły sobie świetnie w rodzimych warunkach.

Adresaci konkursu

Projekt adresowany jest dwutorowo: do młodych ludzi, ponieważ wiedza na temat umiejętnej uprawy i walorów zdrowotnych owoców z drzew tradycyjnych odmian jest potrzebna wśród młodego pokolenia, aby umiało zapewnić sobie wartościowe pożywienie w przyszłości, jak również do całego społeczeństwa, ponieważ obecnie pracujące osoby mogą podjąć decyzję o założeniu sadu przydomowego złożonego ze starych odmian.

Cele

Działania prowadzone w ramach niniejszego projektu pozwolą upowszechnić wiedzę na temat tradycyjnych odmian i pomogą przywrócić je na dawne, właściwe sobie miejsce. Celem jest szeroko pojęta edukacja – nie tylko na temat tradycyjnych odmian, ale również ekologicznego sposobu pielęgnacji drzew, który ogranicza negatywny wpływ upraw na środowisko. Projekt ma za zadanie zwiększenie zasobów genetycznych drzew owocowych starych odmian oraz zwiększenie różnorodności biologicznej na ziemiach polskich.

Sposób realizacji

Do konkursu mogą zgłaszać się szkolne zespoły konkursowe (maks. 10 uczniów), które pracować będą pod opieką nauczyciela lub katechety. Komunikacja z zespołami będzie się odbywała poprzez platformę internetową, gdzie zamieszczone są wszelkie informacje dotyczące organizacji konkursu: opis zadań do wykonania, regulamin, terminarz, formularze raportów, szeroka baza wiedzy wspierającej realizację zadań konkursowych, itp.

Terminarz

Terminarz konkursu związany jest z harmonogramem prac agrotechnicznych.

Sadzenie roślin przewidziane jest wiosną. Ważne, aby młode drzewka, kupione nie w donicach sadzić zanim wypuszczą pędy!

Projekt rozpoczyna się w lutym 2023 roku, a zakończy się na przełomie września/października 2023 roku.

Czas na przesłanie raportu z I etapu: do 13 marca 2023 roku.

Więcej informacji znajduje się w zakładce [TERMINARZ.](#)

Zasady udziału

Do konkursu mogą zgłaszać się szkolne **zespoły konkursowe (maks. 10 uczniów), które pracować będą pod opieką nauczyciela.**

Tematem przewodnim projektu jest zdobycie wiedzy nt. starych odmian drzew owocowych, szeroka promocja tej wiedzy oraz założenie minisadu złożonego z tradycyjnych odmian drzew sadowniczych sadzonych w sposób swobodny, zlokalizowanego na ogólnodostępnym terenie.

Projekt jest podzielony na dwa główne etapy. Udział w konkursie polega na wypełnieniu zadań przewidzianych w obu etapach łącznie. Dodatkowo można również wziąć udział w zadaniu nieobowiązkowym, jakim jest tworzenie pomologicznej mapy Polski.

120 najlepszych zespołów, które w prawidłowy sposób wypełnią zadania pierwszego etapu otrzymają grant, z którego sfinansowane zostaną zestawy startowe roślin sadowniczych oraz konieczne materiały wspierające proces założenia minisadu. Lista materiałów, które można zakupić z grantu znajduje się w zakładce [POMOCE.](#) Dodatkowo, na zakończenie każdego z etapów konkursu, wyłonieni zostaną zwycięzcy, którzy otrzymają drobne nagrody rzeczowe.

Zadania konkursowe

Projekt podzielony jest na dwa etapy główne. Zakończenie realizacji każdego z nich zwieńczone jest przesłaniem raportu. Działania w etapach polegają na zdobyciu wiedzy,

wykorzystaniu jej w praktyce oraz wypromowaniu wykonanych zadań w środowisku szkolnym, lokalnym i przez Internet.

ETAP I – ROZMAWIAMY O SADZIE polega na powołaniu 11-osobowych zespołów (zespół składa się z maks. 10 uczniów i 1 nauczyciela), które zdobywają wiedzę z zakresu sadownictwa i sposobu pielęgnacji drzew (ograniczający negatywny wpływ). Zespoły te mają za zadanie wypromowanie inicjatywy w środowisku szkolnym oraz znalezienie i przygotowanie terenu do założenia minisadu.

Zespół konkursowy:

- zdobywa wiedzę na temat sadownictwa oraz starych odmian drzew owocowych;
- szuka sojuszników w postaci sadowników chroniących drzewa metodami naturalnymi;
- wybiera zestaw tradycyjnych odmian drzew owocowych charakterystycznych dla regionu;
- wykonuje prace przygotowawcze do założenia sadu tj. znajduje teren i ustala formę współużytkowania tego terenu;
- ustala optymalne zabiegi agrotechniczne w oparciu o analizę wybranego siedliska;
- rysuje plan i przygotowuje kosztorys wydatków związanych z założeniem minisadu;
- przygotowuje apel lub wideokonferencje na temat minisadu w celu promocji planowanej inicjatywy wśród młodzieży szkolnej oraz zdobywa wolontariuszy (uczniów, rodziców, nauczycieli) do pomocy;

ETAP II – ZAKŁADAMY SAD to etap praktycznego sadowniczego działania w oparciu o przygotowany wcześniej plan wraz z prowadzeniem aktywnej akcji promocyjnej projektu.

Zespół konkursowy:

- zakłada Kronikę Sadu;
- przeprowadza zajęcia pogłębiające wiedzę wśród młodzieży szkolnej;
- przygotowuje materiały promocyjne (plakaty, ulotki, prezentację adresowaną do dorosłych);
- organizuje Forum Rodziców – spotkanie z rodzicami uczniów szkoły na którym popularyzuje ideę tradycyjnych sadów. Spotkanie z rodzicami może zostać przeprowadzone w trybie online.
- przeprowadza prace sadownicze w terenie – sadzenie drzewek i roślin towarzyszących wraz z ewentualnym wygrodzeniem terenu.

Tworzenie Pomologicznej Mapy Polski to zadanie dodatkowe dla chętnych uczestników, w którym mogą wziąć udział zarejestrowane w konkursie zespoły. Wzięcie udziału w tworzeniu pomologicznej mapy Polski nie jest punktowane ani oceniane, nie są też za nie przyznawane nagrody.

W zakładce [PLAN DZIAŁAŃ](#) znajduje się dokładny wykaz zadań konkursowych, odpowiedzi do ich wykonania oraz wytyczne do raportów. Terminy przysyłania raportów podane są w zakładce [TERMINARZ](#).

Zarządzanie

Konkurs zarządzany jest poprzez stronę internetową: tradycyjnyasad.pl. Zespoły konkursowe znajdują tam wszelkie informacje dotyczące organizacji konkursu:

- opis zadań do wykonania,
- regulamin,
- terminarz,
- formularze raportów,
- szeroka baza wiedzy wspierającej realizację zadań konkursowych, itp.

Unikalnym materiałem edukacyjnym zamieszczonym na portalu jest poradnik z zakresu podstawowej wiedzy sadowniczej [„Od laika do ekosadownika”](#), który pozwoli na stworzenie minisadu osobom niemającym doświadczenia w sprawach ogrodniczych.

Zarejestrowani uczestnicy konkursu realizują zadania konkursowe, z których sporządzają raporty, według terminarza zamieszczonego na stronie konkursu. **Raporty wypełniane są w Panelu Uczniowskim, ale do oceny przesyłane są wyłącznie z Panelu Opiekuna.**

Nadesłane prace oceniane są przez zespół niezależnych sędziów. Wyniki prac publikowane są z zakładce [WYNIKI](#).

Granty i nagrody

GRANTY

W konkursie przewidziane są **granty o wartości do 250 zł dla 120 zespołów**, których raporty z realizacji pierwszego etapu zostaną najlepiej ocenione. Otrzymanie grantu uwarunkowane jest określeniem zapotrzebowania rzeczowego wraz z przewidywanymi kosztami oraz przesłaniem zgody dyrektora na udział szkoły w konkursie.

Granty zostaną przekazane na konto szkoły, z którego pochodzi Zespół.

Pula przeznaczona na granty to 30 000 zł.

NAGRODY

Dla najlepszych zespołów przewidziano drobne nagrody rzeczowe. Przyznawane będą za każdy etap po zakończeniu całego projektu.

Pula nagród to 15 000 zł.

Rola nauczyciela

Działania prowadzone w tym konkursie mają charakter projektowy i uczą zasad realizowania zadań grupowych oraz pozwalają na zbudowanie bardziej partnerskiej relacji między uczniami i opiekunami zespołów konkursowych w szkole.

Nauczyciel monitoruje pracę zespołu uczniowskiego nie ingerując nadmiernie w koordynację projektu przez uczniów. Czuwa nad ich pracą i udziela pomocy merytorycznej, a także technicznej. W projekcie jest wiele zadań do wykonania, ale większości z nich nauczyciel nie

musi, a nawet nie powinien robić sam. Ważne jest, aby pamiętać, że to uczniowie są naprawdę odpowiedzialni za wykonanie zadań konkursowych oraz efekty tej pracy. Taki sposób wspomagania realizacji projektu przez uczniów pozwala przełamać pewną „rutynę” w pracy z klasą i przynosi dużą satysfakcję zarówno uczniom, jak i opiekunowi szkolnego zespołu uczniowskiego. Dzięki projektowi nauczyciel będzie miał szansę podniesienia swoich kwalifikacji w zakresie edukacji związanej ze zdrowym i ekologicznym stylem życia.

<https://tradycyjnyasad.pl/o-projekcie/>